

Badania nad metodami wykrywania kłamania mają bardzo długą historię, ale ich efekty pozostają rozczarowujące. Próbując wykryć kłamanie w zwykłej interakcji nasza szansa na sukces wynosi niewiele ponad 50%. Czynnikiem niekorzystnie wpływającym na te statystyki jest m. in. istnienie wiarygodnych kłamców, czyli takich osób, które odbierane są jako prawdziwe nawet kiedy kłamią. Wiedza o takich osobach oraz o kłamstwach, które tworzą jest jednak ograniczona. Celem naszego projektu jest znalezienie wiarygodnych kłamców, zbadanie zdolności poznawczych jakimi dysponują, analiza językowa kłamstw i wreszcie stworzenie pierwszego dla języka polskiego narzędzia wykrywającego kłamanie.

W naszych badaniach chcemy zebrać prawdziwe i fałszywe wypowiedzi dotyczące kontrowersyjnych tematów, takich jak prawo do aborcji czy stosunek do emigrantów. Wypowiedzi te zostaną następnie ocenione pod kątem prawdziwości. W następnej kolejności skoncentrujemy się na wiarygodnych kłamcach, czyli takich osobach, których kłamstwa zostały we wcześniejszym etapie uznane za wypowiedzi prawdziwe. Zbadamy ich inteligencje oraz inne funkcje poznawcze, takie jak pamięć czy uwaga. Najwięcej miejsca poświęcimy jednak analizie językowej wypowiedzi. Chcemy sprawdzić czym różnią się wypowiedzi prawdziwe od fałszywych oraz co charakteryzuje wiarygodne kłamstwa. We wcześniejszych badaniach ustalono, że wypowiedzi fałszywe są bardziej abstrakcyjne, mniej złożone oraz zawierają więcej określeń negatywnie nacechowanych emocjonalnie i mniej zaimków pierwszoosobowych, ale nigdy nie analizowano jeszcze wypowiedzi w języku polskim.

Chcemy aby wynikiem naszych badań było stworzenie narzędzia (oprogramowania) pozwalającego wykrywać kłamstwo wypowiedziane zarówno w bezpośrednich interakcjach społecznych jak i tych mediowanych przez komputer. Sama wiedza dotycząca wiarygodnego kłamcy i kłamstwa miałaby natomiast ogromne znaczenie zarówno dla osób zajmujących się detekcją kłamania, jak i osób, które np. ze względu na swoją pracę muszą dobrze kłamać. Poza takimi praktycznymi zastosowaniami, sprawdzenie różnic w funkcjonowaniu poznawczym między wiarygodnymi i niewiarygodnymi kłamcami pozwoli na powiększenie wiedzy na temat samych mechanizmów kłamania, towarzyszących mu procesów i rzucenie nowego światła na istniejące teorie kłamania.